

Ett nationellt sammanhållet system för kunskapsbaserad vård-ett system, många möjligheter, SOU 2020:36

Sammanfattning

Fysioterapeuterna vill tacka för möjligheten att lämna synpunkter på utredningen *Ett nationellt sammanhållet system för kunskapsbaserad vård, ett system, många möjligheter, SOU 2020:36*. Utredningens förslag syftar primärt till att öka förutsättningarna för staten att göra de insatser som mest effektivt bidrar till att uppnå målen med hälso- och sjukvården samt att öka förutsättningarna för hälso- och sjukvårdens professioner att arbeta kunskapsbaserat. Utredningen har ett nationellt perspektiv och redogör för myndigheters uppdrag att följa upp hälso- och sjukvården, och ett regionalt/lokalt perspektiv som beskriver förutsättningar att arbeta kunskapsbaserat med ett särskilt fokus på kommunal hälso- och sjukvård. Överlag har utredningen förtjänstfullt redogjort för myndigheternas olika uppdrag vad gäller uppföljning av hälso- och sjukvården och vikten av att arbeta med systematiskt förbättringsarbete. Utredningen beskriver tydligt den Medicinskt ansvariga för rehabiliterings roll i förbättringsarbetet och föreslår att en rättslig reglering av denna funktion utreds vidare. Dock saknar vi en kritisk analys kring regionernas arbete med kunskapsstyrning samt de nationella kvalitetsregisterna.

Författningsförslag

Fysioterapeuterna bifaller samtliga författningsförslag.

Nationell uppföljning och analys

Utredningen redogör förtjänstfullt för den nationella uppföljningen av hälso- och sjukvård. Uppföljningen inkluderar tex hälsodataregister, kvalitetsregister och nationella undersökningar. Vi efterlyser dock en kritisk analys av de uppföljningar som görs. Vi vill uppmärksamma departementet på att det i både nationella uppföljningar, kvalitetsregister och hälsodataregister, saknas centrala delar av den hälso- och sjukvård som utförs, till exempel förebyggande och rehabiliterande insatser. Som exempel kan nämnas att det i Nationella Patientenkäten för primärvård, endast följs upp hur patienten upplever läkarbesök. I primärvården verkar ett stort antal legitimerade professioner



vilka därmed inte kommer med i uppföljningen. En stor del av all rehabilitering utförs i primärvård, i såväl regional som kommunal regi, vilken helt saknar strukturer för uppföljning. Detta gäller inte minst i de regioner där rehabilitering ligger i egna vårdval samt för de som verkar inom den Nationella taxan. Samma kritik kan riktas mot de nationella kvalitetsregistren där vi ofta helt saknar indikatorer för rehabiliterande insatser och dess uppföljning. För att kunna utveckla alla delar av hälso- och sjukvården, dvs även preventiva och rehabiliterande insatser, måste det tillsättas resurser som möjliggör insamling av denna typ av information. Det är bra att utredningen lyfter vikten av patientrapporterade data inkluderat självskattad hälsa.

Vi ser positivt på det förslag som läggs kring de två delarna i funktionen som läggs på Vårdanalys och Socialstyrelsen. Vi vill dock betona att sammansättningen i funktionerna behöver vara interprofessionella och inkludera såväl hälso- och sjukvård i regional som i kommunal regi. Vi ser även ett stort behov av ett nära samarbete med det Nationella vårdkompetensrådet.

Ställningstagande avseende Kunskapsstödsutredningens förslag om vårdkommittéer

Utredningen föreslår att Kunskapsstödsutredningens förslag om vårdkommittéer ej bör införas. Istället föreslår utredningen att läkemedelskommittéer bör bibehålls. Enligt utredningen ger nuvarande lag om läkemedelskommittéer regionerna det utrymme de behöver för att kunna tillförsäkra att läkemedelskommittén arbetar integrerat med regionens övriga kunskapsstyrningsarbete. Men även kunskapsstyrningsorganisationen har brister tex inte en multiprofessionell sammansättning och saknar ofta kommunalt perspektiv. Fysioterapeuterna anser att även om lagen inte hindrar att regionen väljer att utse ledamöter i kommittén med annan typ av kompetens signalerar läkemedelskommitté ett smalare perspektiv än vårdkommitté. Därmed riskeras att berörda parter tolkar in en frånvaro av krav på integrering mellan läkemedel och andra behandlingsformer. Trots att utredningen använder begreppet andra behandlingsformer i vid bemärkelse, dvs. inkluderande även exempelvis förebyggande och rehabiliterande insatser anser Fysioterapeuterna att det är en allvarlig risk att läkemedelskommittén blir enkelspårig vilket kunde minimeras genom att införa Kunskapsstödsutredningens förslag om vårdkommittéer.

Förutom förslaget om läkemedelskommittéer kompletteras analysen med frågan om grundläggande kompetensförsörjningen och personalens praktiska förutsättningar, vilket också är en central patientsäkerhetsfråga. Utredningen bedömer att det lokala implementerings- och förbättringsarbetet behöver stärkas i både regioner och kommuner. Kommunerna har särskilda utmaningar avseende grundläggande förutsättningar för kompetensförsörjning. Detta är en bra skrivning men saknar fortfarande lösningar. Kompetensutveckling för professionerna i hälso- och sjukvården en väldigt viktig del vilket även belyses i utredningen. Dock är fokus i utredningen på läkarnas kompetensutveckling. Fysioterapeuterna vill framhålla att kompetensutveckling är viktig för all legitimerad personal i hälso- och sjukvården, inte minst för de professioner som ännu inte har en statligt reglerad specialistordning. Det första steget för dessa professioner är att reglera specialistordningen och göra det möjligt för specialistutbildningstjänster och specialisttjänster. Detta är inte minst viktigt

i kommunal hälso- och sjukvård när allt mer avancerad hälso- och sjukvård och rehabilitering utförs i patienters hem och kortare vårdtider och tidigare hemskrivning.

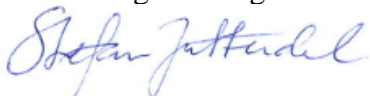
Stöd till förutsättningar att arbeta kunskapsbaserat på lokal nivå i hälso-och sjukvården

Utredningen föreslår att staten ska fortsätta att utveckla sitt stöd till lokalt implementerings- och förbättringsarbete i regioner och kommuner med extra fokus på den kommunala hälso- och sjukvården samt att ett förstärkt stöd ska byggas på befintliga strukturer. Fysioterapeuterna vill särskilt framhålla förslaget om rättslig reglering av funktionen Medicinskt ansvariga för rehabilitering (MAR) som positiv. MAR är en central funktion för kvalitetssäkring av kommunernas rehabiliteringsuppdrag. Dock anser vi att de övriga förslagen inte är tillräckliga för att säkerställa förutsättningarna för att kunna arbeta kunskapsbaserat. Tillgång till databaser och andra kunskapsunderlag bör göras tillgänglig för all personal i hälso- och sjukvården, oavsett huvudman. Fysioterapeuterna anser även att det krävs en nationell föreskrift som reglerar systematisk kompetensutveckling och fortbildning för att på så sätt tydliggöra arbetsgivares och arbetstagares ansvar. Därutöver krävs också inrättande av tjänstestrukturer som stödjer lärande och utveckling i verksamheterna, tex genom förenade tjänster mellan akademi och klinik, specialistutbildnings- och specialisttjänster vilket kräver en statlig reglering av specialistutbildningen.

Sammanfattningsvis anser Fysioterapeuterna att:

- Läkemedelskommittéer ersätts med det tidigare förslaget om vårdkommittéer
- Förslaget om en utredning kring MAR som en rättsligt reglerad funktion i varje kommun genomförs skyndsamt
- Specialistutbildning för samtliga legitimationsyrken ska regleras
- Fler kombinerade/förenade tjänster för alla legitimerade professioner möjliggörs mellan universitet och hälso- och sjukvård i såväl regional som kommunal regi
- Databaser och andra kunskapsunderlag blir tillgängliga för all personal i hälso- och sjukvården oavsett huvudman

Med vänlig hälsning



Stefan Jutterdal
Förbundsordförande
Fysioterapeuterna

